

Переживання свого й чужого в умовах повної двомовності (російська-українська)

Сприйняття співіснування двох мов – російської та української – суттєво змінилося за останні два з половиною десятиліття.

Можна виділити три етапи розвитку двомовності – перебудовний, становлення незалежності, розбудова незалежності. Схоже, ми перебуваємо на початку четвертого етапу, обриси якого стануть зрозумілі лише після розв'язання української кризи.

У перебудовний період, тобто, наприкінці 1980-х и до 1991 року, вперше став помітний перекис у бік заперечення норм української мови, що їх було закріплено у словниках радянської доби. Йдеться про значні запозичення з регіональних західноукраїнських діалектів, а також польської мови й мови української англофонної діаспори, які сприймалися як питома українські, головним чином тому, що дуже відрізнялися від звичного.

Другий період можна умовно обмежити Помаранчевою революцією 2004-го року. Саме в цей час відбулися дві знаменні події: відмова від російської як другої державної мови й скасування викладання російської мови й літератури в середній школі, що остаточно перевело цю дисципліну в розряд іноземної. В анкетах, відповідаючи на питання про володіння іноземними мовами почали писати – російська (вільно), англійська (зі словником).

Третій етап є результатом перших двох. Значно розширилося вживання української мови. Вживання російської не зменшилося, але перейшло в побутову сферу, втративши базову граматичну основу. Нове покоління пише російською фонетично і не читає взагалі.

Ключові слова: українська мова, російська мова, двомовність, співіснування мов, мовна норма